

DANSEHØJ, PINSEBOD OG GILDESVOLD.

Af KAI ULDALL.

I Skygge af de jordfaste Mindesmærker fra Oldtid og Middelalder — Gravhøjene, Voldstederne o. s. f. — ligger spredt over Landet forskellige beskednere Jordværker eller jordfaste Anlæg, der oftest stammer fra nyere Tid og i Almindelighed ikke har formaaet at drage Interesse til sig. En Del af disse Anlæg kan forklares som gamle Folde, Diger, Spor af tidligere Opdyrkning, Pladser for tidligere Tilvirkning (f. Eks. Hørovne, Kulmiler, Saltpander, Glasovne m. m.), Vildtfælder, Savgrave, Stevner o. s. v. Andre forekommer ret uforstaaelige.

Ved Udskiftningen er utvivlsomt et overordentlig stor Tal af slige Smaaanlæg overflødiggjort og udvisket, og de seneste Aars Forandringer i Jordbesiddelse og Jordbrug bevirker, at de relativt faa tilbageblevne udslettes med rivende Hast. Det vilde være ønskeligt, om man i 11te Time vilde rette mere Opmærksomhed mod disse Fortidsminder, der, skønt oftest beskedne i sin Art, dog har sin Plads i Fortidsbilledet.

Som et Eksempel fra denne Gruppe af upaaagtede Mindesmærker skal her fremdrages de folkelige Gildespladser, som tidligere indrettedes under aaben Himmel. Afhandlingen beskæftiger sig med selve Jordværket, den udvalgte eller ved Kunst tildannede Gildes- eller Mødeplads, medens Friluftsammenkomsternes Historie i Almindelighed ligger udenfor Æmnet.

I Nørrejylland, især i Hedeegnene, men dog ikke altfor fjært fra gammel Bebyggelse, kan man træffe paa smaa runde eller rektangulære Anlæg, dannet derved, at en smal og lidet dyb Grøft med oprindelig lodrette Sider er lagt omkring en jævn

Plads af det naturlige Terrains Højde. Kun paa en kort Strækning midt for en af Siderne kan Grøften mangle, saaledes at her er dannet en lille Dæmning. Tørv og Fyld fra Grøften er oftest lagt uden for denne som et lavt Dige. Flere saadanne Pladser kan ligge ved Siden af hinanden. Hvor de er lynggroede, kan det være vanskeligt at faa Øje paa dem i deres sammensunkne Tilstand. Hyppigt er de dog lagt paa Steder, hvor Lyngen er afløst af kort Græs. Pladsen indenfor Grøften er af et lille Spisebords Størrelse. I Heden ved St. Hjöllund (Arnborg Sogn, Hammerum Herred) ligger to, en halv Snes Meter fra hinanden, og noget derfra har tidligere ligget andre to. Pladsen er her firsidet, Tværmaalet 1,80 m i Nord-Syd og 1,20 m i Øst-Vest. Grøften udenom har haft en Bredde af 0,35 m og en Dybde af c. 0,45 m. Dæmningen er c. 0,50 m bred. — Fig. 1 viser et lignende Anlæg i Paabøl Hede (Hoven Sogn, Nr. Horne Herred).

Staar man overfor et eller en Række af saadanne Anlæg, vil det ikke være muligt at drage nogen sikker Slutning om deres Formaal og Alder. Lokal Tradition maa komme til Hjælp. Men kun undtagelsesvis lever Mindet om, hvortil Pladserne har været brugt. Saaledes ved St. Hjöllund, hvor en c. firsaarig Kone i sin Ungdom havde hørt fortælle, at Hyrdedrengene tidligere havde faaet Mad bragt ud til Pladserne i Heden, naar de havde fri Pinsedag. I hendes Tid var det dog ikke sket. Denne ufuldstændige Beretning kan suppleres ved en Række ældre Optegnelser:

I nogle Erindringer fra Sd. Omme Sogn (Nørvang Herred) fortælles, hvorledes »Kreaturvogterbørn fra flere Bylag undertiden samlede sig paa passende Steder i Udmarkerne og holdt Pintsegilde. Stedet gaves en vis Indretning og sammensteds kogtes og stegtes paa Fstedagen Spiser, som derpaa nødes af Børnene. Jeg husker desværre ikke, om hertil hørte bestemte Lege, men i min Drengetid saa jeg flere saadanne Pladser. De var alle ligedanne og kaldtes Pintseboder eller Gildhuse«¹⁾. Fra

¹⁾ Saml. til j. Hist. og Top. V p. 98.

Brande Sogn i samme Herred meddeles: »Der er en halv Snes Pintsebøder ude Vesten for Sandfeldsbjærg. Hver af dem er ligesom en lille rund Knold med en lille Forhøjning i Midten. Her var det, Hjorderne samlede Pintse-Eftermiddag for at more sig, og saa beværtedes de med kogte Æg«¹⁾.

Udførligere Oplysning om Pladsens Udformning giver følgende Beretning: »En gammel Mand i Lørslev (Ugilt Sogn, Vennebjerg H.)

Fig. 1. Pinsebød i Paabøl Hede, Nr. Horne Herred.

(Konservator H. P. Hansen, Herning, fot.)

lavede Gildehus til Børnene Pintse-Eftermiddag. Det var paa Lørslev Mark Sønden for Byen. Der gravedes en Grøft i Firkant omkring et Stykke Grønjord, der skulde forestille et Bord, og vi sad med Fødderne nede i Groben og paa den Kant, der var udenfor. Rundt om Groben, saa meget som en Alen derfra, stak han grønne Grene ned i Jorden, saa der dannedes som en

¹⁾ Tang Kristensen: Det j. Almueliv, Tillægsbd. IV, p. 23. Redegørelsen for Jordværkets Form er næppe paalidelig.

Løvhytte om os. Alle Børn og Hyrder fra Lørslev samledes saa der, og saa blev vi bevaertede — — —. Saa spiste vi og dandsede bag efter runden om Gildehuset til det blev Aften, og saa gik hver til sit¹⁾. — En Grundejer i Rottrup (Ulsted Sogn, Kjær Herred) oplyser, at der indtil c. 1875 otte Steder paa hans Ejendom fandtes 2, altsaa i alt 16, fire Kvadratalen store, aflangfirsidede Pladser, med omgivende Rende, hvilke efter hvad der fortaltes hidrørte fra Hyrdernes Fester. »Pletten tjente som et Bord, Benene havde de saa i Renden, og paa dennes Yderkant sad de og vendte Ansigterne sammen. Over Pladsen dannede de saa en Løvhytte af grønne Grene. De fik saa Brød og Brændevin med i Kæret og holdt Pinsegilde, idet de besøgte hverandre og gensidig trakterede — — —²⁾. — Runde Pinseboder fandtes i Vedersø (Hind Herred), hvor Hyrderne fejrede Gildet Pinsedag. »De havde i Forvejen lavet en Hytte af Tøj (Langtørn) og Grene, idet de gravede en Rundkreds i Jorden, omtrent en Fod dyb og en Fod bred, og indenfor denne Fordybning var der saa en rund Forhøjning med Grønsvær paa, det var deres Bord. Uden om Fordybningen var en Græsbænk, og der uden om var Jorden lagt op i et Dige. Derpaa var plantet Grene og hvad som helst de kunde faa stillet op, der kunde beskytte. Pigerne kom saa med Blomster og hængte op i Grenene. Der var ogsaa en Indgangsdør, og der var saa en smal Strimmel Jord fra Døren og hen til Bordet, hvor der ingen Fordybning var. Paa denne Bænk inden for Døren skulde »Natravnen«, »Middagsgækken« og »Morgenkokken« sidde³⁾, de var ikke værdige til at sidde i Rundkredsen omkring Bordet sammen med de andre. De holdt saa Gilde med Mjød og Kage, og hvad de havde bragt med hjemme fra, og Synderne, der sad ved Døren, fik ogsaa deres Part af Gildemaden⁴⁾.

I Utoft (Grindsted Sogn, Slavs Herred) omtales Boderne som firsidede: »Forhen har de haft Pintseboder, og der er mange

¹⁾ Tang Kristensen: Det j. Almueliv, Tillægsbd. IV, p. 23. — ²⁾ J. K. Larsens Indb. til Dansk Folkemindesamling, her citeret efter Aug. Fr. Schmidt: Hyrde-drenge og Hyrdeliv, p. 121 f. — ³⁾ Betegnelser for dem, der blev sidst færdig med visse Arbejder Pinsedag. — ⁴⁾ Skattegraveren V, p. 166, 750.

Steder i vor Udmark, der bærer kendelige Spor af det endnu. Til saadan Højtid gik de unge i Forvejen og tiggede Smør, Ost, Æg og Kyllinger, og hvad de kunde faa fat i. Forinden Samlingen gik for sig, aftalte de jo, hvor mange der skulde med, og saa fik de en Kok med dem, der kunde lave dem Maden. Saa havde de ogsaa en Pintsebrudgom og en Pintsebrud, og de to holdt Bryllup. Der var en, som viede dem med de særeste Formularer. Hele Stadsen var stilt an i en grøn Flod¹⁾ langt ude i Udmarken. Der var afsat en Firkant med et lille Dige om, og paa det kunde Folkene sidde, for det var ligesom en Bænk, og Grønsværen havde de vendt opad. Nu sad de der og spiste deres Mad, og i Midten var en grøn Plads, hvor deres Suppefade og Kødsager stod paa. Efter Spisningen dansede de i den grønne Flod, og Lystigheden blev saa ved til op paa tredie Pintsedag²⁾.

Sluttelig skal anføres en vestjysk Beretning, hvoraf det dog ikke klart kan ses, om der er Tale om en Pinsebød af ovennævnte Form, eller om det drejer sig om en Dansering af den nedenfor omtalte Art. »Aller østligst i Ølgod Sogn (Ø. Horne Herred) ude i nogle Kærenge, der kan man endnu se de Steder, hvor Drengene forhen har holdt deres Pintselag. Det er en rummelig firkantet Plads med grønne Bænke udenom, hvor de har kunnet sidde paa, og noget afsides derfra er et lille rundt Hul, hvor »Svinepiskeren« har siddet. Saadan kaldtes den Dreng, der var kommen senest ud med sine Kreaturer Pintsemorgen. Min Fader har fortalt mig, at han har set Pladsen. De samlede Æg til Gildet, og der skænkedes Mjød til dem³⁾.

De her anførte Eksempler, der hvad selve Jordværket angaar sikkert vanskeligt vil kunne suppleres fra trykte Kilder, er tilstrækkelige til at vise, hvortil de smaa, grøftindfattede Pletter har tjent. Under Navn af Pinsebøder eller Gildehuse har

¹⁾ Ved Flod eller Traanflod forstaas et lavt Sted, hvor der til Tider er fugtigt, saaledes at her kan gro Græs. Det er ikke tilfældigt, at man i Hedeegne valgte en Plet med fast, græsbevokset Bund til Danseplads. — ²⁾ Tang Kristensen: Det j. Almueliv, Tillægsbd. IV, p. 23. — ³⁾ Smst. p. 92 f.

de, delvis supplerede med Lævægge af nedstukne Grene og l., dannet primitive Gildeshuse, hvori man sad og spiste og drak. De siddendes Stilling fremgaar af Fig. 1. Hvis man dansede, foregik det uden for »Huset«, og man valgte derfor til dette en Lokalitet, hvor der fandtes en fast Overflade. I øvrigt skal bemærkes: Beretningerne om Pinseboder af denne Form fordeler sig jævnt over Nørrejylland og giver en det Indtryk, at Anlægene har været kendt over hele Halvøen¹⁾. Hermed skal ikke være sagt, at de var eneraadende. Andre Former omtales nedenfor, og i det hele maa man anse det for givet, at de Festligheder, hvorom her er Tale, i de fleste Tilfælde er bleven afholdt paa en lun Plads paa bar Mark, eller, som det ofte hedder, i nogle Lergrave, et Sandhul el. lign.

Undtagelsesvis omtales korsformede Grøfter som Siddeplads: »Paa Højbjerg Vest for Kjelst (V. Horne Herred) er der en Grav som et Kryds«. Der holdtes Pinsegilde og man dansede omkring Korset²⁾.

Samtlige Beretninger hidrører fra Nørrejylland, og skønt Hyrdgilder ogsaa omtales paa Øerne, er det hidtil ikke lykkedes Forfatteren, hverken i Marken eller i skrevne Kilder, at konstatere den ovenfor beskrevne Type af Pinseboder dér³⁾. Samtlige Kilder henlægger Festen til Pinsen, og de fleste lader Hyrder eller Hyrdedrenge være Deltagere. I Lørslev tales om Børn og Hyrder, i Utoft blot om de unge, i Ølgod kun om Drengene. Men man tør vel gaa ud fra, at enhver Landsbydreng i det Tidsrum, hvorom der er Tale, 1800-Tallets første Halvdel, i det mindste en Tid, havde taget sin Tørn som Hyrdedreng. Des-

¹⁾ Det vilde sikkert være urigtigt at skelne mellem firsidede og afrundede Pinseboder og deri se to stedbestede Typer. Dertil er Materialet for lille, ligesom det utvivlsomt er faldet utrænede Meddelere vanskeligt at bestemme Formen nøjagtigt. — ²⁾ Tang Kristensen: Det j. Almuelev, IV. p. 29. —

³⁾ P. Tommerup: Drejø Sogn (1823) p. 56 omtaler Majgilder paa Drejø. Gaardmændene gav Ungdommen Øl, »naar de havde bygget Hyrdehus, der bestaar af opreiste Stænger, bedækkede med Tang, der aarlig oprettes ved Hoved-Græsmarken«. Her er altsaa ikke Tale om Gildeshuse, ligesom de jyske Pinseboder omvendt ikke omtales som Hyrdhuse til dagligt Brug.

uden er Gildespladserne bestandig henlagt til Udmarkerne, hvor Kreaturerne græssede. Her er saaledes kun foreløbig Tale om Hyrdernes eller Hyrdedrengenes Pinsefest¹⁾.

Vi skal nu betragte en anden Form for Gildespladser i Fri-luft, de af Diger indfattede Dansepladser. Ogsaa disse kan det være vanskeligt at tyde, naar man træffer dem ude i Terrainet, og de forveksles let med gamle Folde, ligesom man vel ogsaa

Fig. 2. Hans Smidths Maleri: Pinsefest paa Heden.

undtagelsesvis kan have benyttet en Fold til Gildeplads eller en Gildeplads til Fold.

Ligesom ovenfor skal her nævnes en Række Eksempler fra trykte Kilder:

I en Skildring af Pinsefesterne omtaler C. A. Thyregod Ungdommens Dans i det frie, saaledes eksempelvis i Avnsbjerg Skov ved Viborg, og fortæller videre, at i Jyllands skovløse Egne »opførte man en Slags Gildegaarde, ofte ude paa den vilde Hede. Dertil udsaaes en passende Plads, hvor den lynggroede Overskorpe afskralledes, og saa indhegnedes den saaledes jæv-

¹⁾ Om dette i Alm. henvises til Aug. Fr. Schmidt: Hyrdedrenge og Hyrdeliv.

nede Plads med Jorddiger [recte: Tørvediger?]. I Digernes Overkant nedstak man Grene af løvrige Buske, hvis saadanne var at faa, ellers lagde man øverst paa Diget en Række Tørv med Lyngen opad. Det lusede dog altid noget. I denne indhegnede Plads, der havde Indgang fra Østen, samledes de omkringliggende Gaardes Ungdom til Dans om Eftermiddagen anden Pinsedag, og der dansede man oftest efter Sang, hvilket vel var det oprindelige, men stundom efter Violinspil. Saa hen mod Aften holdt man Hvil. Pigerne tog Plads paa en Jordbænk, der var indrettet langs det vestre Diges Inderside, hver af dem fremtog sit Madklæde og dækkede Bord paa sit Skød for sine mandlige Medtjenere eller andre Venner — — —. Efter Maaltidet toges atter fat paa Dansen, som Stundom fortsattes til den lyse Morgen. En saadan indhegnet Gildegaard kunde nyttes flere Aar i Rad; men naar Dansen havde slidt Bunden saaledes i Bakker og Hulveje, at den ikke kunde bruges længere, saa indhegnede man sig en ny ved Siden af, og saaledes kunde der fortsættes. Endnu da slige Forlystelser ikke længere er i Brug, kan man paa sine Steder i Heden finde hele Samlinger af slige smaa Indhegninger, hvis Oprindelse just ikke er indlysende for Nutidens Folk¹⁾.

H. F. Feilbergs korte Meddelelse i »Dansk Bondeliv«²⁾ synes for en Del at være afhængig af Thyregod: »Første eller anden Pinsedag efter endt Gudstjeneste har det rundt om været Skik, at gamle og unge samledes til Dans paa en Plads uden for Byen, indhegnet ved Smaadiger; naar denne i nogle Aar havde været brugt, indrettedes en ny, hvorved der efterhaanden dannedes en hel Klynge. Indgangen var altid i Øst, og Pladsen blev smykket med Blomster. Der er endnu Spor af en saadan i Østerby i Stavning Sogn« (Bølling Herred). — Begge disse Beretninger, afgivne af Mænd, der sad inde med et ganske særligt Kendskab til ældre jysk Folkeliv, synes at omtale de af Diger omgivne Dansepladser som ret almindelige.

¹⁾ Husvennen 1891—92, p. 282 f. — ²⁾ 3. Oplag (1910), I p. 309.

Ogsaa paa Sjælland har de været kendt. I sine nordsjællandske Folkelivsskildringer nævner A. Uhrskov Dansen i Skovene ved Pinse og St. Hans¹⁾ og gengiver to Beretninger om inddigede Dansepladser, nemlig i Kirkelte Hegn (Karlebo Sogn, Lyng-Kronborg Herred) og i Bidstrup Hegn (Birkerød Sogn, Lyng-Kronborg Herred). Om den første hedder det: St. Hans Aften, efter at have brændt Blus paa Bakkerne, samledes Ungdommen »i Kirkelte Hegn paa en Plads, der var indhegnet med en Jordvold. Vi dansede paa den bare Jord ved Skinnets af en Lygte. En Musikant spillede, en Kagekone solgte Kager, og der blev kogt Kaffe. Kedlen stod paa en Ildfod mellem nogle sammenbunkede Sten. Vi sad paa Jordvolden og drak Kaffen«²⁾. Meddelelsen om Bidstrup Hegn stammer fra Højskoleforstander Holger Begtrup, der er født paa Egnen 1859, og som velvilligst har givet direkte Oplysninger til Brug for denne Afhandling:

Dansepladsen i Bidstrup Hegn laa tæt inden for Skovhegnet ved Siden af Skovvejen, der fører ind fra Birkerød-Bidstrupvejen: »Det var en cirkelrund Plads, antagelig o. 25 Alen i Diameter, beliggende paa en lille Banke mellem høje Bøgetræer. Rundt om Pladsen gik der i min Barndom en lav Jordvold som en Græsbænk, omtrent $1\frac{1}{4}$ Alen bred og $\frac{3}{4}$ Alen høj. Selve Pladsen var aldeles Plan og ligesom tiltrampet uden Græs. Man sagde, at den tidligere havde tjent som Danseplads — ved Pinsetid? I min Tid blev den dog aldrig brugt, da Dansen gik paa en Estrade ved Grundlovspladsen længere inde i Skoven — — —. For faa Aar siden saa jeg endnu en omtrent 2 Alen lang Rest af Volden — —«.

Desværre giver kun en af de ovenanførte fire Beretninger om Dansepladserne Besked om Grundplanen og Størrelsen. Men der er Grund til at antage, at den overvejende Del har været

¹⁾ A. Uhrskov: Højtid p. 47 f., 143 f. og 155. — ²⁾ Smst. p. 158 (efter Indberetning i Dansk Folkemindesamling). Muligt er denne Danseplads at søge i den noget skævt firsidede Indhegning ved Skovhegnet tæt Øst for Vejen fra Kirkelte By. Indhegningen, hvis Indermaal er 7×7 m, har en 1,5 m bred Indgang, og bestaar af 0,75 m høje, jordfyldte Stendiger, hvoraf de to Sider indgaar i det i 1780'erne opsatte Skovhegn. Snarest er den bygget som Fold.

cirkelrunde ligesom Pladsen i Bidstrup Hegn, ikke mindst fordi den ældre Ringdans saavel som den senere Pardans indbød dertil. Det omgivende Dige, hvis Opgave det var dels at indhegne Pladsen, dels, eventuelt i Forbindelse med Grene, at give Læ og dels at byde Siddeplads, kan have været lige afskaaret for oven eller have haft et aftrappet Sæde i Indersiden. Naar det fra de barske, jydskke Egne berettes, at Indgangen laa imod Øst, kan det have sin naturlige Forklaring deri, at dette Verdenshjørne oftest bød Læ. — Dansepladsernes Størrelse maa selvsagt have været afhængig af Deltagernes Tal. Bidstrup-Pladsens ovenfor anslaaede Tværmaal, c. 25 Alen, maa utvivlsomt betragtes som et Maksimum. — Hvad Beliggenheden angaar, da er Beretningerne stemmende deri, at Dansepladsen lægges i Skov, Hede eller »uden for Byen«, hvilket ganske svarer til, hvad vi i Almindelighed ved om Ungdommens Færdene ved Valborg, Pinse eller St. Hans i ældre Tid.

Ud fra det her indhentede Kendskab til de inddigede Dansepladser vil det sikkert vise sig muligt at paavise bevarede Pladser, hvor den lokale Tradition om Benyttelsen er gaaet tabt. Deres Beliggenhed saavel i Midtjylland som i Nordsjælland synes at vidne om, at her ikke er Tale om et snævert begrænset Fænomen. Forfatteren mener foreløbig at have set to. Den ene, der ligger i Geels Skov (Søllerød Sogn, Sokkelunds Herred), paa Toppen af Geels Bakke, tæt Øst for Kongevejen, er et Dige af regelmæssig Cirkelform, omsluttende en jævn Plads af Terrainets Højde og af c. 8,5 m Diameter. Diget er i sin nuværende, sammensunkne Tilstand c. 3 m bredt i Bunden og c. 0,5 m højt. Mod Sydvest er det afbrudt i 2,5 m Længde. Betegnende er det, at der endnu i Mands Minde har været afholdt Skovfester tæt ved Pladsen. Som i Bidstrup Hegn har de mere moderne Skovfester, Grundlovsfester og l., overtaget en fra fjerne Tider hævdvunden Festplads.

Den anden formentlige Danseplads findes i en Dal ved Jungetgaard Skov i det nordlige Salling. (Fig. 3). Det cirkelformede Dige ligger paa en Hævning i Dalens Bund og omgiver en jævn Plads af c. 6 m Diameter, hvortil der er en 2,5 m bred

Indgang fra Nordsiden. Diget er sunket stærkt sammen og er nu c. 2 m bredt og c. 0,40 m højt¹⁾.

I Beretningerne om de digeomgivne Dansepladser savnes desværre en paalidelig Opgivelse af Betegnelsen for disse Anlæg. Kun E. A. Thyregod omtaler dem som »en Slags Gildegaard«; men man føler sig ikke overbevist om, at Thyregod

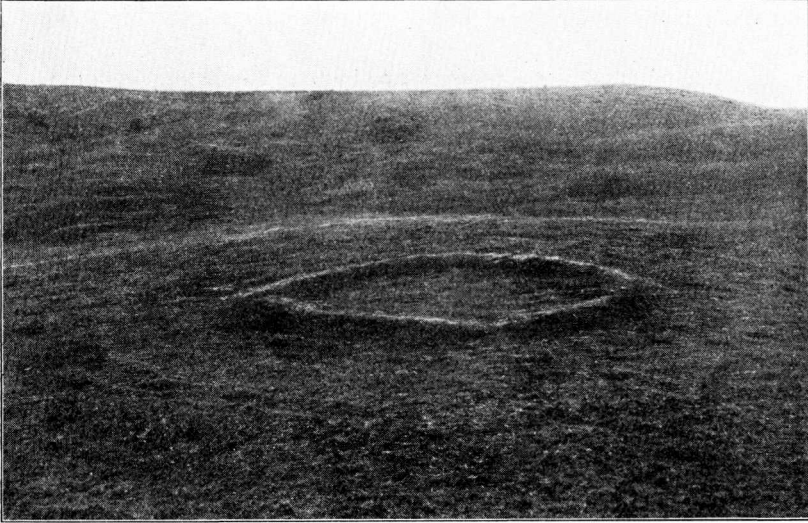

Fig. 3. Formentlig Dansering ved Jungetgaard Skov, Salling.

(Forf. fot.)

¹⁾ Et Stykke derfra findes i samme Dal en halvkredsformet Indhegning eller Fold af c. 25 m Tværmaal, omgivet af et nu 3,5 m bredt og 0,75 m højt Dige, hvis Ender slutter sig til en Bakk skrænt. Naar Forfatteren tyder Ringdiget som Danseplads, har det sin Aarsag i Digets Spinkelhed. Andre har gættet paa en Boplads fra Oltiden (Hist. Aarb. for Skive og Omegn VII (1915) p. 43), og det ses paa Stedet, at der har været foretaget arkæologisk Udgravning, formentlig uden Resultat. — Forveksling mellem Dansepladser med Dige og mindre Folde er i øvrigt nærliggende, hvorfor digeomgivne Folde skal kortelig omtales her. I Udmarkerne forekommer gamle Digefolde, hvori Kreaturerne indsattes om Natten, undertiden ogsaa i Middagstiden. Der fandtes dels større Folde til større Kreaturer (Studefolde) og disses Diger var meget ofte cirkelrunde, dels Faarefolde. To Studefolde Nordvest for Hjortlund ved Filskov (Nørvang H.) har indre Diameter af godt 20 m, medens det sammensunkne Dige nu er 3,5 m

dermed gengiver en fast Betegnelse. Vi skal nedenfor komme tilbage hertil. Af praktiske Grunde indføres her Navnet Danse-
ringe.

Sammenligner man, hvad der meddeles om Pinseboder med Beretningerne om Danseringe, ses at de førstnævnte er indrettede til at sidde i under et primitivt Festmaaltid, dog kunde man undertiden danse omkring eller ved dem, medens de sidste er Dansepladser, hvor man kunde sidde paa Diget for at spise eller hvile sig. Endvidere at de første benyttedes af Hyrder, Hyrdedrenge og andre Børn, de sidste af unge Folk, ifølge Feilberg tillige af Voksne. Dette Skæl imellem de to Gildeslag vilde uden Vanskelighed kunne trækkes stærkere op ved Fremlæggelsen af et større Kildemateriale, men det vilde føre udenfor Afhandlingens Rammer. Forskellen mellem de to Anlæg opstaar tydeligt nok derved, at Dansen ikke spillede Hovedrollen for Hyrder og Børn, medens den udvoksne Ungdom anlagde sin Festplads med Henblik paa denne.

breddet i Bunden og 1 m højt. En ligeledes rund Fold paa Lønborggaards Hede Syd for Vostrup (Nr. Horne H.) maalte indvendig 18 m. En anden ved Ilskov (Hammerum H.) 13 m indenfor det nu 3,75 m brede og 0,80 m høje Dige. I Nærheden deraf er nedpløjet to firsidede, noget større Studefolde. — Af Hensyn til de store Studedrifter sydud var store Folde undertiden lagt ved Bedestederne paa de gamle Stude- eller Okseveje. — Faarefoldene er mindre og kan være runde; firsidet Form synes dog at have været almindeligst. En rund Faarefold ved Viumgaard (Rinds S., Hammerum H.) havde 10 m indre Diam. og et nu 4 m bredt og 1 m højt Dige, en firsidet ved Kræmmermose (Skærlund S., Nørvang H.) maalte $9,5 \times 8,5$ m indvendig, og Diget var 3 m bredt og 1 m højt, en anden firsidet ved Sd. Aas (Sunds S., Hammerum H.) maalte indvendig $4,5 \times 2$ m, en tredje ved Nr. Bork Østerby (Nr. Horne H.) havde samme Maal. — Til Foldene, navnlig Faarefolde, udkrævedes en absolut tør Grund, hvorfor Bunden, især i smaa Folde, ofte er hævet ret stærkt over det omgivende Terrain og har Fald mod Indgangen. De smaa Folde kunde være forsynede med primitivt Tag og kaldtes derfor ofte Faarehuse. — Interimistiske Folde til Isolering af Kreaturer under Kvægsyge omtales ofte som afsidesliggende. — Endvidere indrettedes hist og her Læhuse, Svinestier eller Folde i Skovene til Svin, der gik paa Olden. Svinefolde var ofte brolagte. — Foruden disse i Overdrev eller Udmark beliggende Folde byggedes Folde i eller ved Byerne til optagne eller bissende Kreaturer. Ofte laa de midt i Byen.

Efter at have stiftet Bekendtskab med Pinseboder og Danse-
ringe gaar vi over til at betragte en anden Form for Gildes-
pladser i Friluft, Dansehøjene og Dansebakkerne. Det drejer
sig ikke her om kunstige Jordværker, anlagt som Festplads,
men om udvalgte Pladser, hvor en bestemt Formation er til
Stede. Dog haves der Eksempler paa, at Højenes Topflade er
omdannet for bedre at tjene Formaalet. Vi skal begynde med
disse.

Præsten E. G. Begtrup i Vistoft paa Mols meddeler i sin
haandskrevne Beskrivelse af Kalø Amt 1763 om Marken Steens-
mark (Hammelev Sogn, Randers Nørre Herred), der dengang
var bortfæstet til forskellige Folk i Grenaa og andetsteds: »Paa
denne Mark har Grenaa Indvaanere med Koner og Børn haft
for Vane aarlig paa St. Hans Dag at udfare og forlyste sig og
der paa en Høj, hvor oven paa er dannet et Bord af Jord og
der rundt omkring gjort Jordbænke, paa hvilke de under aaben
Himmel spiste og derefter endel Vogne i Tallet fare igennem
nærmeste Skove for at pryde deres Vogne med Majgrene og
grønne Løv, [saa] at Selskabet noget fra for ukyndige ser ud
som en vandrende Lystskov. Under saadan grøn Bedækning
komme de lystige tilbage til deres By«¹⁾.

En anden jysk Præst, Pastor I. C. Schousboe i Ringgive, nævner
i sin Indberetning til Nationalmuseet 1847: »Pinseberghøj, en
Høj Syd for Uhe By (Ringgive Sogn, Nørvang Herred), hvor
Ungdommen i Pintsen forsamledes til Lystighed og dansede paa
Højen, hvis Top var indkastet med et Dige, paa hvis indvendige
Side var en Jordbænk, hvor man hvilede sig. Jeg har talt med
en gammel Mand, der endnu mindes med Glæde den for 70 Aar
siden saaledes celebre Vaarfest. Der gaves ikke andre Drikke-
varer, sagde han, end godt Øl«²⁾.

Forfatteren har for et Par Aar siden besøgt Stedet og genfundet
Højen som den ene af de saakaldte Firhøje, nu kun tre Grav-

¹⁾ Ny kgl. Saml. 4° Nr. 750, p. 126 f. Uddrag tr. i Tang Kristensen: Det j.
Almuoliv, Tillægsbd. IV, p. 18. — ²⁾ Nationalmuseets Arkiv under Ringgive Sogn,
Brev af 1/7 1847.

høje, paa Højlund Mark Syd for Uhe. Højen, der ligger paa den vestlige Del af Bakkedraget »Pinsebakkerne«, har en Diameter i Basis af 15 m og stejle Sider, som hæver sig henved 2 m over Terrainet og danner et kreds rundt Dige omkring Højens Topflade, hvis Bund ligger 1 m under Digets Overkant. Imod Vest er en godt 2 m bred Indgang gennem Diget. Højen er bevokset med høj Lyng og Digets Inderside, hvor den ovennævnte Bænk skal have været, er sunket sammen. Dansegulvet maa have haft et Tværmaal af c. 5 m. — Paa Stedet var det ikke muligt at opspore Tradition om Pinsedansen.

Om Helle- eller Hellighøj, en anseelig Gravhøj i Asdal Sogn (Vennebjerg Herred), hedder det i 1866, at her samledes man »lige til for en Snes Aar siden« hver anden Pinsedag til almindelig Folkeforlystelse¹⁾. Skikken forklares nærmere af en af Tang Kristensens Meddelere: Paa Hellehøj »blev om Natten før Pintsedag sat et Ris, de tog i Skoven. Pinsemorgen saa vi alle efter, om det var der, og blev ikke skuffede. Om Eftermiddagen samledes de unge paa den grønne Slette neden for Højen, og saa dansede de«²⁾.

Hermed bør sammenholdes, hvad Digteren B. S. Ingemann beretter om sin Fødeegn Torkildstrup paa Falster fra Aarene kort før 1800: »Bøndernes »Sommer i By Fest«, som man dengang endnu ikke ved noget filistrøst Forbud havde forstyrret, har han [o: B. S. I.] seet med stor Glæde. Dagen før Festen samledes Landsbypigerne og udsmykkede en Standart med Krands, flagrende Silketørklæder og Baand af alle Farver³⁾. De plantede den paa en grøn Høj og indviede den med en Ringdans under Sang med livlig Glæde. Med dette Vaabenbanner aabnedes Festen næste Dag, og med dette i Spidsen red de unge Karle Sommer i By. Standarten bares af den lystigste Rytter i pud-

¹⁾ Saml. til j. Hist. og Top. I, p. 148. — ²⁾ Tang Kristensen: Det j. Almueliv, Tillægsbd. IV, p. 21. Her er altsaa Tale om første, ikke anden Pinsedag. —

³⁾ Den omtalte »Standart« har været en af de Processionsstænger, der i adskillige Egne har været brugt ved Siden af det store Majtræ eller har afløst dette og som kendes under Navne som »Sommerfan«, »Midsommerspær«, »Favn« og »Blus«. Se Troels Lund: Dagl. Liv, 5 Udg., VII Bog, Fig. 179, 183 og 184.

serlig Forklædning; efter ham drog en lang Skare af unge Bønderkarle, alle til Hest, under Klarinetmusik, med friske Majløvgrene fra Gaard til Gaard i Byen og gennem alle de nærmeste Landsbyer for at indbyde Pigerne til Aftendansen. Deres Kurve fyldtes allevegne med Æg til Gildet under lystig Spøg og et kort Svingom paa Gaardspladsen, medens Smaa og Store sang Sommeribyvisen — — —. Tilforn drog man ogsaa rundt om Kirken og sang den folkelige Festsang — — —. Tilforn var det altid St. Valborgs Dag, ☉: den 1ste Maj. Vaaren med den grønne Majgren synes dengang at være kommen tidligere — — —. Udvælgelsen af en Majgreve og en Majgrevinde som Festens Konge og Dronning hørte med til Legen. Med disse Værdigheder hædredes gjerne den raskeste Bondekarl og den kjønneste Pige i Sognet¹⁾.

Fra Fyn kan bringes et Eksempel, optegnet i senere Tid af Tang Kristensen: »Et Stykke fra Skalkebjærgene ligger Tøjsehøjene (Skalkendrup By og Sogn, Vinding Herred), tre Høje, der danner en Trefod. Den midterste af dem er Bjærgfolkernes Festplads, der dansede Troidene, medens Højen stod paa fire gloende Pæle — — —. Senere i Tiden har Ungdommen fra Skalkendrup og de omliggende Byer samlet sig St. Hans Aften ved Tøjsehøjene og danset om den midterste, Troidenes Festplads, med Blus paa høje Stænger. Om det er for at efterligne, haane eller skræmme Troidene ved man nu ikke²⁾.

Beslægtet med ovenstaaende er den velkendte Beretning om den nu saakaldte Elverhøj ved Hellested (Stevns Herred), afgivet 1667 til Biskop Resen af Peder Syv, der dengang var Præst paa Stedet: »Nær uden for Helsted ses en Høj med Stene, kaldet Ildehøj, at (☉: fordi) de der uden Tvivl fordem i den Tid, som kaldes Brandolden, have opbrændt de døde af en fornemme

¹⁾ B. S. Ingemanns Levnedsbog udg. af I. Galskjøt (Kbhvn. 1862) p. 88 ff. Det er sandsynligst, at de tre næstsidste Sætninger ikke hører til I.s Erindringer, men er tilføjede som en almindelig Bemærkning ud fra hans Kendskab til Folkeskikke. — ²⁾ Tang Kristensen: Danske Sagn, I p. 285 f. Sidste Sætning viser, at Udtrykket »senere i Tiden« ikke betegner, at her er Tale om en nyere Skik.

Slægt, hvis Aske siden der er bleven nedsat, eller og at de have huldet den Plads for sit Offersted. De have endog siden i Kristendomsolden hver St. Hans Nat optændt der en Ild og dandset der omkring, enten af en ond Vedtægt efter Hedningernes Palilia, eller af en Overtro, at Marken, saa vide den af Ilden over-skinnes, skulde blive frugtbar«¹⁾.

Den næste sjællandske Dansehøj finder vi i Krageskov (Lellinge Sogn, Bjeverskov Herred), 15 Kilometer fra Hellested. Det er en Gravhøj, c. 15 m i Tværmaal og c. 1 m høj. Overdelen er paafaldende fladt udjævnet, hvilket finder sin Forklaring deri, at Højen i Mands Minde har været brugt til at danse paa²⁾. Paa hvilke Dage det skete er ikke oplyst.

Navnet Danshøj er knyttet til en Gravhøj paa den høje, nu skovløse »Skovbakke« ved Græse (Lyng-Frederiksborg Herred), hvorom for faa Aar siden er optegnet: »Hver St. Hans Aften bliver brændt Blus paa den tilbageværende Del af Højen — —. For en Snes Aar siden var der ikke Tale om at gaa fra Højen før Kl. 2—3 om Natten. Der var da ogsaa baade Spil og Dans. — — — Der er flere Kildespring ved Foden af Bakken, og det er den dejligste friske Læskedrik, man faar ved de Kildespring«³⁾.

Som Eksempel paa andre Dansehøje eller Dansebakker i Nord-sjælland kan nævnes den saakaldte Danse- eller Pinsebakke Nord for Kgs. Lyngby, en smuk, rund Høj med planeret Top paa det højtliggende Punkt i Sorgenfri Skov ved Frederiksdal-vejen⁴⁾, og formentlig ogsaa Pinsebakken ved Hellebæk, hvor Sommerfester er afholdt til nyeste Tid i Lighed med Dyrehavs-bakken ved Klampenborg⁵⁾, samt Kongebakken i Lystrup Skov, hvor omtales en moderniseret Festplads, »en flad Plads med Bænke ved Siderne. Denne Plads benyttes meget om Sommeren af Egnens Ungdom til at danse og more sig paa«⁶⁾.

¹⁾ Tang Kristensen: Danske Sagn III, p. 65. Suhms Saml. 1, 2. Palilia: romersk Palesfest med Dans om Blus. — ²⁾ Nationalmuseets Arkiv: Herredsbeskrivelse, Bjeverskov Herred. — ³⁾ A. Uhrskov: Sagn og Tro, p. 174 ff. — ⁴⁾ Betegnet som »Sorgenfri Dansebakke« 1848 (E. Bodenhoff: Hoffliv under trende Konger, p. 331). — ⁵⁾ Nær og Fjært 1875—76, p. 10 f. — ⁶⁾ A. Uhrskov: Folkesagn, p. 145.

Voldstedet »Sigersholm« i Holme Skov Syd for Holbæk kan ogsaa anføres blandt Dansehøjene, idet Egnens Ungdom i 1880erne dansede paa den lille, firsidede Borghøj, hvis ret plane Topflade maaler c. 14 × 16 m. Det foregik paa Helligaftener, især St. Bededags- og Pinseaften; man hængte Lygter i Træerne og havde en Spillemand med¹⁾.

Fra Samsø haves gode Meddelelser om Dans paa Høje eller Bakker, hvorpaa Øen er særlig rig, og H. Grüner Nielsen har i en Afhandling: *Danse på Høj*²⁾, samlet disse Meddelelser og belyst dem paa Baggrund af Dansens og Højkultens Historie i Almindelighed. Da der kan henvises til denne Afhandling, hvori Opgivelserne fra Samsø, — alle nyere Folkemindeoptegnelser — er trykt, skal Forfatteren her nøjes med at give korte Uddrag af Kilderne.

Der haves i alt fem Meddelelser fra Samsø angaaende den Skik, der kaldes »Bakkedans« eller »at danse paa Høj«, og alle samstemmer deri, at det skete ved Klinegilderne, altsaa naar unge Folk var kommen sammen i en Gaard for at hjælpe til ved den aarlige Reparation af de lerklinede Bindingsværksvægge og efter Arbejdets Afslutning fik et lille Gilde. Fra Brundby meddeles: »Naar man var færdig, hvilket i Reglen skete hen paa Eftermiddagen, samledes man paa en Høj ved Byen for at danse. Vedkommende, to Piger og [een] Karl, der havde været sammen under Arbejdet i Gaarden, dansede da paa følgende Maade: Pigerne holdt hver med een Haand fat i et Lommetørklæde og gik derefter saa langt fra hinanden som muligt. Karlen tog med een Haand i Midten af Klædet, og saaledes dansede de i en Trekant paa Højen. Det kaldtes »at danse paa Høje«. Om Aftenen samledes de igen i Gaarden, hvor de havde klinet, for at danse efter Musik til ud paa Natten«. De øvrige Beretninger omtaler ligeledes Brugen af Klædet. Een Karl og een eller to Piger holdt ved dette, og hvor der var mange Deltagere,

¹⁾ Meddelt Forfatteren ved Voldstedets Udgravning 1922 af en gammel Mand, der havde spillet til Dansen. Voldstedet stammer fra Middelalderens mellemste Del og synes at være forladt efter en kortere Tid. — ²⁾ Danske Studier 1918, p. 119—26.

dannedes en Række, bestaaende af Led paa to eller tre Personer. En anden Meddeler i Brundby, der omtaler Klinegilde ved Opførelsen af en Gaard, fortæller, at Snedkeren ordnede Opstillingen: »Fra Klinegaarden drog man ind i Nabogaarden; her spillede saa en Dans og man gav Konen en Svingom, hvorefter hun opvartede hele Toget med Øl og Brændevin. Fra denne Gaard drog man saa til den næste og saaledes hele Byen igennem, og alle Steder gav man Konen en Dans. Til Slut gik Toget ud paa Bakkerne i Byens Nærhed, man drog fra den ene til den anden og dansede lidt paa hver; dette kaldtes »å dans å Høwwe«. Naar saa denne Dans paa Højene var forbi, gik hele Skaren atter tilbage til Klinegaarden for at spise«. Efter en tredie Optegnelse fra samme By ordnede Toget sig til »Bakke-dansen«, naar der var spist til Middag, »og ud af Byen gik det saa i lystig Fart og op paa Bakkerne, hvor der saa dansedes til Musiken fra den ene Bakke til den anden rundt omkring paa Byens Marker. Naar saa Bakkedansen var forbi, gik Toget igen til Klinegaarden, hvor der skulde danses, saa længe de kunde ture det, og Lysten var dertil«. — Fra Langemark hedder det: »Naar alle var bleven fordelte i den Orden, gik de i en Række med Spillemanden i Spidsen op paa »Møllebakken« eller en anden høj Bakke og dansede en Dans, hvilket kaldtes at danse paa Højen. Derefter gik de omkring i alle Gaardene i Byen, og hver skulde da op i Øverstestuen og danse en Dans. Der endtes i den Gaard, hvor Gildet stod, hvor de ved Ankomsten fik Aftensmad, og derefter dansede de hele Natten til Slutning paa Gildet«. — Ifølge den sidste Meddelelse fra »Søndre Samsø«, ordnedes Toget paa Gaden, »og saa drog vi op paa en af de høje Bakker i Nærheden, der »dansede vi paa Højen«, og naar vi havde faaet en Svingom der oppe«, gik Toget tilbage til Byen for at danse i Gaardens Øverstestuer, idet man sluttede med Nadver og Dans i Klinegaarden.

Hermed er fremlagt alt, hvad Forfatteren hidtil har fundet vedrørende Dans eller Gilde paa eller ved Høje eller Bakker. Det synes imidlertid muligt at udvide Materialet ved at betragte visse Højnavne. Ovenfor er nævt Dansen paa »Danshøj« ved

Græse, og naar vi yderligere, efter at have gjort os bekendt med Højdansen i Brundby, ser, at en Bakke tæt udenfor denne By bærer Navnet »Dansebjerg«¹⁾, maa vi have Grund til at gaa ud fra, at Høje og Bakker med lignende Navn virkelig har været Dansepladser, selv om Traditionen derom er uddød, og visse navneforklarende Sagn er indsat i deres Sted.

Der kan da nævnes følgende Dans(e)høje:

Danshøj ved Nejede (Strø Herred, Sjælland)²⁾.

Dansenhøj ved Bubbegaard (Indslev Sogn, Fyn), om hvilken det i Præsteindberetning til Ole Worn 1623 hedder: »paa hvilken rundt omkring mod Toppen er en Sti, og om enten Troldfolk eller Bjærgfolk eller Papisterne paa St. Hans Nat haver gjort den Sti med deres Dans derpaa — — — ved hverken jeg eller Sognemændene vist at sige af i nogen Maade«³⁾.

Dandserhøj ved Øster Brønderslev. (Børglum Herred, Jylland)⁴⁾.

Dansenhøj ved Sulsted. (Kjær Herred, Jylland)⁵⁾.

Danshøj ved Voldsted By (Slet Herred, Jylland)⁶⁾.

Kong Dans Høj. Rindsholm (Nørlyng Herred, Jylland)⁷⁾.

Flere Danshøje i Nærheden af Dandiget (Diget i Asfærg Sogn, Nørre Hald Herred, Jylland)⁸⁾.

Danshøj ved Hørup (Tørrild Herred, Jylland)⁹⁾.

I Almindelighed forklarer man paa Egnen Højnavnet derhen, at Kong Dan er begravet i Højen, eller at Højfolk er set dan-

¹⁾ »Dansebjerg Mølle« S. for Brundby, (Vidensk. Selskabs Kort 1787). Yderligere: Tang Kristensen: Danske Sagn I, p. 200 og Ny Række I, p. 144. —

²⁾ Generalstabens Kort 1: 40,000. — ³⁾ Suhms Saml. I, I, p. 83. Thiele; Danmarks Folkesagn, II (1843), p. 217. Tang Kristensen: Danske Sagn I, p. 399. —

⁴⁾ Antiq. Annaler III, p. 322. Tang Kristensen: Danske Sagn I, p. 169. —

⁵⁾ Nationalmuseets I Afd. Arkiv: Herredsbeskrivelse, Kjær Herred. — ⁶⁾ Vidensk. Selskabs Kort 1791. Fra Himmerland og Kjær Herred IV, p. 59. — ⁷⁾ Tang Kristensen: Jydske Folkeminder IIX, p. 10. — ⁸⁾ H. Kjær: Vor Oltids Mindesmærker, p. 177, sml. p. 126. — ⁹⁾ Nævnt 1638, (Aarb. f. n. Oldk. 1895, p. 258).

Efter at ovenstaaende var skrevet, er udkommet Gudm. Schütte: Himmerlands Hedenskab. (Fra Himmerland og Kjær Herred XVIII), hvor p. 542 f. nævnes flere andre Danshøje.

sende i eller paa Højen. Danshøj i Indslev Sogn kan have tiltrukket Sagnet om Bjærgfolks Dans paa Grund af den afslidte Sti omkring Toppen — i saa Fald har man en Parallel til Navnedannelsen Elledans eller Heksering ved de af Svampearten *Marasmius oreades* dannede, ringformede Pletter i Græsset —, og Kong Dans Navn kan være overført til Høje i Asfærgen, fordi Dandiget lokkede dertil. Men i Almindelighed turde det være berettiget at opfatte de med Dans- benævnte Høje som virkelige Dansehøje, hvor ikke Udtalen eller andet taler derimod.

I denne Forbindelse kan nævnes andre Højnavne, saaledes er S sammensætningen med Gil(d) ikke ualmindelig:

- Gillehøj. Grønnegade (Lyng-Kronborg Herred, Sjælland)¹).
 Gillesbjerg. Høsterkøb (— — —)²).
 Gildehøj. Eilskov (Skovby Herred, Fyn)³).
 Gilleshøj. Vester Hæsinge (Salling Herred, Fyn)⁴).
 Gillehøj. Gudbjerg (Gudme Herred, Fyn)⁵).
 Gilleshøj. Vester Hassing (Kjær Herred, Jylland)⁶).
 Gildhøj. Vejlbj (Randers Sønder — , —)⁷).
 Gildhøje. Hvirring (Nim — , —)⁸).
 Gilleshøj. Naur (Hjerm — , —)⁹).

Forfatteren tør ikke afgøre, hvor mange af disse Højnavne der maa udskydes som afledte af Gil (Kløft). Bogstaveringen med og uden -de eller Genitiv -s kan træffes for en og samme Høj. I adskillige Tilfælde er Sagnene om Bjærgfolkenes Gilde tiltrukket af Navnet. Vi har foran omtalt Hyrdernes Pinseboder, der i Sd. Omme benævntes »Gildhuse« (Gildeshuse), og vi skal nedenfor træffe saavel »Gildesvold« som »Gildesvold« som Betegnelse for folkelige, tildannede Festpladser under aaben Himmel.

¹) Tang Kristensen: Danske Sagn, Ny Række, I, p. 60. — ²) Thiele: Danmarks Folkesagn II, p. 213. Tang Kristensen: Danske Sagn I, p. 12. Sidstn. Sted: »Gildebjærg«. — ³) Tang Kristensen: Danske Sagn, Ny Række I, p. 12 og 155.
⁴) Smst. I, p. 60. — ⁵) Smst. I, p. 154. Fynsk Hjemstavn, 1928, p. 29. —
⁶) Tang Kristensen: Danske Sagn, Ny Række I, p. 66. — ⁷) Smst. I, p. 22 efter Præsteindberetning 1743. — ⁸) Tang Kristensen: Danske Sagn, p. 190. —
⁹) Smst. I, p. 78.

Andre Høje bærer Navne, som hentyder til Aarets Fester. Der findes Pinsehøje eller Pinsebakker, Majhøje og Paaskehøje¹⁾.

Inden vi gaar over til nærmere at undersøge, hvad der af de ovenfor anførte Kilder kan sluttes om Gilde og Dans paa Høje, skal vi aftrykke en Beretning, som i 1821 blev affattet af Sognefogden i Udlejre (Ølstykke Herred, Frederiksborg Amt): »Hvert Aar St. Mikkelsdag møder ved den store Oldstue, der ligger omtrent et Flinteskud fra Lille Møllehøj, en stor Mængde Børn fra alle nærmest liggende Byer og gaar i haard Kampleg med hverandre. Først gaar tvende af de stærkeste, én af hvert Parti, i Tvekamp med hinanden og fægter med blotte Hænder, og siden forsøger det stærkeste Parti at indtage og bemestre sig Højen, og giver Sejren tilkende ved flere Hurraraab. Jeg har ved flere saadanne Lejligheder indfundet mig og været Vidne dertil. Naar Fægtingen har Ende, gaar de i Flokkevis hver til sin By«²⁾.

(Fortsættes.)

¹⁾ Danske Saml. 2 R., IV, p. 111. J. Knudsen: Søkortdirektør Jens Sørensen, p. 212. Joh. Meiers Specialkort over Genner By c. 1640 (Rigsarkiv). I. G. Kohl: Rejser II, p. 335. Adskillige andre kunde anføres. — ²⁾ Nationalmuseets 2. Afd. Arkiv: Ølstykke Herred. Uddrag tr. i Tang Kristensen: Det j. Almuoliv, Til lægsbd. IV, p. 30.